

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Polletna naročnina Lir 3.000

Letna naročnina » 6.000

Letna inozemstvo » 8.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVII. - Štev. 36 (1368)

Gorica - četrtek, 11. septembra 1975 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Primorski huzarji

Pred nekaj leti je Slovensko gledališče iz Trsta imelo na programu enodejansko Slovenski huzarji. Prof. Mirko Mahnič je v njej na podlagi slovenskih ljudskih pesmi prikazal slovenske fante in može, kako so se v preteklosti pod različnimi tujimi vladarji borili za tuje interese zoper razne sovražnike, borili so se, bili ranjeni, umirali so, pa niso vedeli za koga. Za cesarja, za Avstrijo, za Napoleona, za svoje domove, za vero? Borili so se pač in umirali, ker se Slovenec zmeraj rad bori in umira za tuje.

Le enkrat sem doživel, da so ljudje začutili, da se borijo zase, za svoj narod. Bilo je to v septembru 1943 po zlomu Italije. Takrat sem bil za župnika v Opatjem selu na Krasu. V tistih dneh po 8. septembru 1945 je bilo orožja na pretek. Italijanski vojaki, ki so se umikali iz Slovenije, so ga oddajali partizanom in drugim, da ga je le kdo hotel. Tudi v Opatjem selu je bilo orožja na pretek. V tistih dneh so bili vsi moški oboroženi. Pa sem jih gledal te naše fante in može, kako so ponosni hodili po vasi in izjavljali: »Sedaj se bomo pa borili za nas, za Slovence.« Doživel so trenutek, ko so vedeli, za koga se borijo.

POTA SLOVENSkih PARTIJEV

Toda od takrat je preteklo več kot 30 let. V tem času je večina naših rojakov v zamejstvu znova zašla v huzarstvo. Začelo se je takoj po končani vojni s fratelančno politiko. Sad te politike se je pokazal leta 1948, ko je večina slovenskih komunistov na Tržaškem pristopila k Stalinu in obsodila Tita in Jugoslavijo. S tem so se že takrat odrekli idealom primorskega osvobodilnega boja.

Ko stopiš enkrat na zločno pot tujih interesov, se pač ne boš več vrnil, ker je povratek težak ali nemogoč. Zato so naši slovenski komunisti šli naprej po začeti poti. Tam okrog leta 1958 so razpustili vse svoje samostojne politične organizacije in se odločili, da bodo kot Slovenci le še folklorno ljudstvo z nekaj kulture, a brez narodne politične zavesti in vodstva. Vtopili so se v PCI, PSI in v ANPI. Narava slovenskega huzarstva je znova zmagala. Posledice tega huzarstva so zmeraj bolj vidne posebno še po zadnjih volitvah dne 15. junija.

PCI je s pomočjo PSI postala gospodar v vseh slovenskih občinah na Tržaškem in v dveh občinah na Goriškem. V rokah Slovenske skupnosti je ostala samo števverjanska občina. Vse te občine imajo sicer slovenske župane, ki trdijo, da jim je pri srcu slovenstvo. Kdor je poslušal njih nastope po ljubljanski in koprski televiziji, ne more o tem dvomiti. Tudi kdor bere Primorski dnevnik, se lahko uveri, da so to »veliki« slovenski župani. Toda če pobraš pod površino, ugotoviš, da je njihov slovenstvo folklora in sentimentalizem. Obstaja v skrbi za slovenske napise v občini, kar je sicer potrebna stvar; v skrbi za šole in pouk slovensčine, kar je hvalevredno; v podpiranju športnih in tudi nekaterih kulturnih dejavnosti, kar zopet ni slabo. Toda vsa ta dejavnost je, na žalost, usmerjena v podporo oblasti Italijanske komunistične partije in ne v učvrstitve slovenske narodne in politične zavesti. Da je v resnici tako, navajamo odlomek pisma nekaterih nabrežinskih partijcev Prim. dnevniku dne 29. 8. Pišejo omenjeni partijci:

PIŠMO NABREŽINSKIH PARTIJEV

»Po našem mnenju je zelo pozitivno, da ste mnogo in objektivno poročali o nedavnem prazniku socialističnega tiska (l'Avanti), ki ga je priredila krajevna sekcija PSI v Nabrežini. Temu prazniku, ki je dobro uspel, ste praviloma posvetili pet obširnih člankov (vsega skupaj 325 vrstic) in eno večjo sliko s primerno didaskalijo. Ko to ugotavljamo, vam hodočemo očitati, da ste skoraj popolnoma prezrli praznik komunističnega tiska (l'Unità in Delo), ki se je vršil v istem kraju od 18. do 20. julija in ki ga je priredila

nabrežinska sekcija KPI. Tega praznika z bogatim kulturno-športnim sporedom (koncert domače godbe, nastop harmonikarjev Glasbene šole, nastop mladih slikarjev, slikarska razstava priznanih umetnikov, okrogla miza o vprašanih mladine, mednarodno srečanje treh moških odbojarskih ekip, nastop svetovno znane ruskega pevca Vladimira, govori poslanca Škerka in občinskega svetovaleca prof. Depangherja ter pokrajinskega svetovaleca Markovica, vsakovečerni ples s priznanimi ansambli) se je udeležila velika množica ljudi (večinoma Slovenci s tržaške okolice).»

OPIJ ZA SLOVENSKE LJUDI

Pismo se komentira samo. Oba »praznika« v Nabrežini sta bila namenjena Slovincem, a v podporo dveh italijanskih dnevnikov in s tem dveh italijanskih strank. Na obeh praznikih je bilo nekaj kulturnega programa za prah v oči. Glavno pa so bili politični govori, propaganda za dva italijanska dnevnika in seveda ples, ki naj osreči ubogo slovensko delavstvo.

To je sentimentalno in folklorno slovenstvo, ki naj čimprej uspava narodno zavest v slovenskih delavcih in v slovenski mladini. To je opij za naše slovenske ljudi. Tisti, ki imamo opravka z mladino na višjih slovenskih srednjih šolah, moremo to dejstvo samo potrditi iz lastne izkušnje. Bolj so dijaki levo usmerjeni, manj so slovensko narodno zavestni. Značilna je v tem oziru znana izjava dljaka na slovenskem liceju v Trstu: Jaz sem najprej komunist, potem šele Slovenec. Torej pristen slovenski huzar.

K. H.

Atentat na predsednika Forda

Pretekli teden je predsednik ZDA Ford ušel atentatu, ki ga je nanj napravila neka ženska po imenu Lynn Fromme. Predsednik je bil na obisku v kalifornijskem mestu Sacramento. V dopoldanskih urah je bil stopil iz hotela in se pozdravljal z ljudmi, ki so se nabrali pred hotelom. Med množico se je približala predsedniku Fordu neka še mlada ženska in potegnila iz torbice revolver, da bi streljala nanj. Toda orožje se ni sprožilo. Predsednik pa je tudi sam imel toliko prisotnosti duha, da se je sklonil in skočil v stran. Osebna straža predsednikova je žensko takoj razorožila. Po atentatu je predsednik mirno šel po svojih opravkih.

IZJAVA

Ob desetih jubilejnih študijskih dneh v Dragi se čitijo organizatorji dolžne seznaniti slovensko javnost z ozadjem letošnje prireditve in objavljajo zato naslednjo

I Z J A V O

Program predavanj, ki je bil že pred meseci določen, je moral biti nenadoma spremenjen zaradi odsotnosti predavateljev iz Slovenije. Ta odsotnost je posledica dejstva, da je SZDL Slovenije posegla vmes na način, ki ga prepuščamo v presojo javnosti. SZDL je namreč našim zastopnikom sporočila, da bo predavatelj iz SR Slovenije odsvetovala udeležbo v Dragi.

Tako je med drugim moralo izostati predavanje o dolgoletnem organiziranem odporu primorskih Slovencev proti fašizmu že davno pred vojno, ko so številne sile v tedanjih Evropi še pasivno stale ob strani ali celo paktilale z nasilniki, ki so našemu in drugim narodom prizadejali toliko gorja.

Kar zadeva znano izjavo SKGZ, ki je verjetno vplivala na odločitev političnih forumov v Sloveniji, prireditelji izjavljajo, da ni utemeljena, ker ne upošteva osnovnega načela Drage, ki je svobodna izmenjava pogledov na slovenske probleme ob spoštovanju najbolj raznolikih stališč. Prireditelji niso želeli, da bi se v Dragi ob navzočnosti različno mislečih ljudi razvnela polemika o naši polpretekli zgodovini, ker čas za to očitno še ni dozorel.

Društvo slovenskih izobražencev upa, da se bo v prihodnje delo v Dragi nadaljevalo v smislu njenega poslanstva, ki je svobodno srečanje in soočenje o naših problemih med zastopniki Slovencev iz zamejstva, matične domovine in zdomstva.

Trst, 6. septembra 1975

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

Portugalska in mi

Po evropski konferenci o varnosti v Helsinkih je zavel po Evropi in svetu sploh opojen veter, ki je skoraj omamil duhove in jih odmaknil od stvarnosti. Nevarnost je mimo, vse je prežeto z ideali miru in medsebojne vzajemnosti. Šlo je za nekak »embrassons-nous«, splošno prijateljstvo in slepo predanost pacifističnim idealom, ki jih nič več ne more omajati. Ali je to resnica? Je to stvarnost?

Težko bi bilo temu odgovoriti pritrdilno. Vsakodnevni dogodki nas prepričujejo prav o nasprotnem. Utopije ne morejo nadomestiti krute stvarnosti. Sovjetska zveza, ki je na vsak način hotela priti do konference v Helsinkih, je s tem le hotela doseči, da bi čas igral zanjo. Mi pa lahko tu ponovimo besede, ki jih je francoski državnik Talleyrand v času Dunajskega kongresa izrekel takratnemu avstrijskemu ministru Metternichu: »Največja Metternichova umetnost je v tem, da nas prisili izgubljati čas, medtem ko je sam prepričan, da ga pridobiva.« Dandanes bi lahko v Metternichu videli sovjetske državnik, ki s svojo politiko pridobivajo na času — pa ne v korist svobodi in demokraciji, pač pa stabilizaciji svoje nadoblasti v vzhodni Evropi.

Da je tako, je dovolj vsaj na hitro prelistati pretresljive izjave ruskega fizika in političnega oporečnika Andreja Saharova, ki jih zadnje čase objavlja nek vodilni italijanski dnevnik. Če pa se ozremo nekoliko še v svetovno dogajanje, imamo tu dovolj zgledov, kam lahko privede »Pax sovietica« evropske narode, zlasti tiste, ki so vsaj zaenkrat še deležni prave svobode.

Pred nami vstane takoj in nekako nagonsko najprej podoba današnje Portugalske. Dežela, ki je še včeraj ječala pod fašističnim jarmom salazarjevske Caetanove diktature in je le nekaj mesecev uživala še komaj okušano demokratično ureditev, je danes na robu političnega in socialnega propada. Vsi vemo, kdo je temu kriv. Druge dežele se nevarno bližajo podobnim rešitvam. Če med

slednje prištevamo Italijo, nismo daleč od resnice. Zadnji premiki po 15. juniju so zarezali nevarne razpoke v političnem sistemu republike, ki je v nekaj manj kot tridesetih letih svojega obstoja sicer že ustalila določene strukture in osnove svojega načina življenja.

ČEMU NAPROTI?

Razvoj dogodkov na Portugalskem je pokazal, da v tej deželi še vedno ni mogoče povsem obiti ljudske volje. Pri tem ne mislimo »ljudske« volje rdečega kova, pač pa pravega izraza narodove volje, ki jo je portugalsko ljudstvo najjasneje izrazilo pri zadnjih (čeprav ne popolnoma) demokratičnih volitvah. Ustavodajna skupščina, ki so jo takrat izvolili, sicer vztrajno prisilno počiva. Zato pa ne počivajo generali in komunistična partija, ki so doslej vedrili in oblačili pod luzitanskim nebom. Pa naprej? Znano je, da je prav zadnje dni nekdanji premier Goncalves izgubil še slednje opore v vojski, ko so mu odvzeli mesto načelnika glavne stana oboroženih sil. Predsednik Costa Gomes in novi premier Pinheiro de Azevedo iščeta novih možnih prijemov za sestavo kake stabilnejše in morda zmernejše vlade. Socialistični voditelj Soares stalno poziva odgovorne organe, naj se vendar osvestijo in prevzamejo svoje odgovornosti v skladu z ljudsko voljo. Tudi nedavni pariški obisk prejšnjega predsednika gen. Spinole ima v tem delikatnem trenutku svojsko vlogo.

Portugalski dogodki so stalno predmet debat in ugibanj vseh političnih opazovalcev in predstavljajo nekak barometer večje ali manjše prisotnosti komunistov v zahodnem svetu. Italijanski komunisti in socialisti so v znani izjavi pokazali, da v svoji oceni dogodkov omalovažujejo celo vrsto dejavnikov, ki so bistveno prispevali k sedanjemu stanju. Zunanjepolitična ocena se je hitro sprevrgla v notranjepolitično.

Vsi vemo, kako se danes obe levičarski stranki v Italiji ramo ob rami borita za doseg politične oblasti v Italiji. Od upravnih odborov do parlamentarnih in vladnih koalicij je pot prav kratka. Iz dneva v dan lahko prisostvujemo obratoma, ki lahko dovedejo do zelo problematične bodočnosti. Ali bo v Italiji prišlo do druge Portugalske?

Ne bi radi odgovarjali na taka zapletena vprašanja, ki pa vendar so in ostanejo za nas vse predvsem življenjska osnovna vprašanja. Kaj potem? Prerokovanja so tu zaenkrat izven vsake stvarnosti, čeprav bi bila lahko zapeljiva. O tem pa bi vsekakor morali načeti vsaj novo razmišljanje.

Ko je letos poleti južnotirolski senator Brugger s svojimi izjavami o možnosti komunistične vlade v Italiji in tej sledeči pravici do samoodločbe za priključitev Južne Tirolske k Avstriji močno razburil duhove, gotovo s tem ni hotel le potipati javnega mnenja. Slo je za vse kaj bolj resnega. Tudi če mi ne bomo iz razumljivih razlogov sledili Bruggerjevemu zgledu, si vseno ne moremo in ne smemo nojevsko zapreti oči. Zato pa že sedaj razmišljajmo o tem in potegnimo svoje zaključke.

Pismo beneških Slovencev

Petintrideset zastopnikov Slovencev iz Beneške Slovenije, Rezije in Kanalske doline je te dni naslovilo na pokrajinske svetovalce videmske pokrajine, na predsednika pokrajinskega odbora odv. Vincia Turella ter na tajništva vseh strank ustavnega loka v pokrajini posebno pismo. Med podpisniki je šest beneških duhovnikov, potem so občinski svetovalci vseh strank ustavnega loka, tudi demokristjani, nekateri župani, zastopniki kulturnih društev, pevskih zborov, družtev emigrantov, na kratko zastopane so vse kulturne in politične sile v beneških dolinah. V pismu podpisniki govorijo najprej o narodnem položaju v svoji deželi. Pravijo:

Znano je, da v Kanalski dolini, v Reziji, v Terski dolini in v Nadiških dolinah strnjeno živi avtohtona slovenska skupnost, ki sestavlja tako imenovano Beneško Slovenijo, ki je skozi stoletja vztrajno ohranila slovenske tradicije, navade, običaje in jezik.

To je skupnost, ki je navezana na Italijo, kateri pa skorajda očitajo, da obstaja in da izpričuje lastno identiteto. Pogosto se namreč slišijo očitki, da v teh krajih nacionalni čut ni prišel do izraza z zadostno močjo, pri tem pa se pozablja, da so bili tukajšnji prebivalci za več kot eno stoletje vzgojeni v ignoriranju lastne identitete, tako da jih je bilo sram govoriti v narečju staršev in da so se sramovali svojega ljudskega, kmečkoga ali hribovskega izvora! S takim psihološkim pritiskom je bil namerno zaviran vsakršen družbeni in kulturni napredek ter je bil prebivalcem odvzet ponos na lastni izvor. V tem razkrajalnem procesu duhovnega in materialnega siromašenja se je rušilo in se še vedno uničuje to, kar še ostaja od kulture in materinega jezika slovenskih ljudi v Furlaniji.

Zatem preidejo na opisovanje težkih gospodarskih razmer v svojih dolinah, iz katerih je ljudstvo prisiljeno v emigracijo, ker doma ni zaslužka. Pokažejo tudi na to, kako odgovorne oblasti ne kažejo pravega zanimanja, da bi nakazane probleme reševale. Krivi so tudi razni birokrati, kot pričča nezanimanje za velike ljudske manifestacije v Beneških dolinah, o katerih časopisje in radio ter televizija poročajo malo ali nič.

»Prav zaradi tega, nadaljuje pismo, se obračamo na zavest svobodnih in demokratičnih ljudi, da bi se na osnovi temeljnih načel republiške ustave in deželne statute angažirali v uresničevanju specifičnih ukrepov za zaščito, valorizacijo in oživljanje našega etničnega bivanja in da bi tudi pokrajinska oblast, iz potrebe po pravičnosti ter v skladu z encikliko Pacem in terris, dala svoj prispevek za spodbujanje življenjskega razvoja naše manjšine z učinkovitimi ukrepi v korist njenega jezika, običajev, bogastva in pobud.

V tem duhu bi torej želeli, da bi pokrajinska uprava spodbudila osrednje organe države in dežele, naj sprožijo ukrepe za vedno večje dejansko izvajanje pravic, ki pritečejo Slovincem videmske pokrajine za njihov popoln razvoj na vseh področjih.«

S tem pismom so se slovenski domačini vseh demokratičnih strank, kulturnih ustanov in Cerkve zedinili v zahtevi po uresničenju demokratičnih in krščanskih pravic v korist beneškega ljudstva. Ker v slogi je moč, je upati, da njihov glas ne bo ostal še zmeraj glas vpijočega v puščavi.

Samostojen sindikat italijanskih cerkvenikov

Italijanski cerkveniki so se povezali v samostojen sindikat in podpisali delovno pogodbo. Pogoj, v katerih delajo cerkveniki, so zelo različni. V Italiji je le 25.000 cerkva in župnij, ki zmorejo ekonomsko breme, da imajo lastnega cerkvenika. Ekonomski položaj cerkvenikov v Trstu je uredil pred približno desetimi leti.

Študijski dnevi v Dragi (1965-75) Umrl je oče irske republike

V dneh 6. in 7. septembra so bili v Dragi pri Bazovici že tradicionalni študijski dnevi, ki jih prireja Društvo slovenskih izobražencev v Trstu. Prvotno so prireditelji mislili letošnje dneve v Dragi posvetiti vsestranski osvetlitvi odpora primorskih Slovencev od leta 1918 do 1945. V ta namen so zaprosili za sodelovanje predavatelje tostran in onstran meje. Toda v zadnjem trenutku so merodajni organi v Sloveniji odsvetovali naprošenim predavateljem, da bi nastopili v Dragi, češ da tema odpora in osvoboditve ni izrecno razširjena na celotno Slovenijo. Zato letos v Dragi ni bilo predavateljev iz Slovenije. Zaradi tega so prireditelji morali prvotni program spremeniti in vanj vnesti teme iz problematike narodnih manjšin. Obenem so dali izjavo, v kateri dajejo v presoji slovenskim ljudem, če je bilo ravnanje forumov iz Slovenije in SKGZ iz Trsta koristno za zamejske Slovence.

ZACETEK SREČANJA

Kljub vsemu temu se je seminar v Dragi pričel v soboto ob številni udeležbi. Udeležence in goste je pozdravil predsednik prof. Peterlin, ki je med drugim omenil, da ti študijski dnevi spadajo v desetletje in da so med tem postali sestavni del manjšinskega življenja, saj si tu Slovenci vseh nazorov izmenjavajo pogleda na vprašanja, ki nas zadevajo. V imenu dežele Furlanija-Juljska krajina je prinesel pozdrave funkcionar Richetti, ki je študijske dneve v Dragi označil kot konkretne doprinos k demokratičnemu razpravljanju na osnovi pluralizma idej in mnenj.

Prvo predavanje je imel častnikar dr. Drago Legiša na temo »Konferenca v Hel-sinkih in slovenska stvarnost«. Potem ko je podal pregled zaključkov konference, se je posebej ustavil pri načelih, ki so jih državni sprejeli glede narodnih manjšin in nedotakljivosti državnih meja. Zaključil je z mislijo, da se tako posamezni narodi kot narodne manjšine moramo še naprej boriti za konkretno uveljavljanje sprejetih načel za obstoj in razvoj narodov Evrope.

Po predavanju in krajši debati so prisotni šli v Bazovico, kjer je bila v župni cerkvi maša zadušnica za bazoviške žrtve, ki so prav na ta dan leta 1930 bile ustreljene.

NEDELJSKI NASTOPI

Naslednji dan, v nedeljo dopoldne je bila ob 8,30 na kraju zborovanja maša, nato pa ob 10. uri okrogla miza na temo: Pomen samostojnega nastopanja v javnem življenju. O izvajanju te poti so govorili prof. Z. Harej iz Trsta, dr. Apovnik s Koroškega, dr. D. Paulin iz Gorice in dr. R. Dolhar iz Trsta. Govorniki so prikazali idejne osnove samostojnega nastopanja narodnih manjšin, konkretne uspehe, težave ter perspektive za bodočnost.

Dopoldne se je po hudem nalivu začel z rahlo zamudo zaključni del študijskih dni. Kljub izredno slabemu vremenu se je na pokritem prostoru za šolo v Dragi zbralo veliko število občinstva, ki je prostor napolnilo. Letos med poslušalci ni bilo opaziti obrazov z onstran meje. Znamenje, da so tudi državljani upoštevali »nasvet« merodajnih krogov v Sloveniji. Nekoliko slabše kot druga leta je bila zastopana mladina. So jo bolj privlekle različne športne in zabavne prireditve nedeljskega dne?

PRIMORSKO ODPORNISTVO

Na sporedu je bilo najprej predavanje dr. Rudija Klinca z naslovom Kako je duhovščina pripravljala osvoboditev slovenskega naroda na Primorskem. To je bilo letos osrednje predavanje v Dragi in tudi tisto, ki je povzročilo hudo kri najprej pri SKGZ v Trstu, nato pa še v Ljubljani. Zato je bilo razumljivo, da smo vsi čakali, kaj bo hudega povedal g. predavatelj. Kdor je mislil, da bo slišal kaj »pohujšljivega« za nedolžna ušesa komunistov, se je uštel. Dr. Klinec je namreč predvsem na podlagi dokumentov iz let 1918-1943 prikazal, kakšno je bilo zadržanje in delo slovenske primorske duhovščine v tisti dobi raznarodovanja, najprej pod vojaško zasedbo (1918-1921), nato po rapalski pogodbi pod vlado fašizma. Pred poslušalci je odrgnil podobo, ki bo za zmeraj v čast naši primorski duhovščini. Morda se je tega bala SKGZ, ko je dala znano izjavo? Ne vemo, zakaj, saj prav v teh tednih prinaša Nedeljski dnevnik iz Ljubljane obširno reportažo iz Beneške Slovenije, kjer ne šteti s pohvalo slovenskih beneških duhovnikov.

Ob tolikem pisanju in razpravljanju ob letih 1941-1945 je pa tudi bilo prav, da nekdo osvetli tudi čase pred temi leti, saj primorski oboženi upor zoper nacizem in fašizem ostane okrnjen v svojem razumevanju, če ne poznamo dogajanja prejšnjih 25 let.

To je mojstrsko opravil dr. Klinec v svojem dolgem predavanju, za njim pa še koreferenta dr. Rado Bednarik in dr. Slavko Tuta.

Ta dva sta namreč vsak s svojega gledišča dopolnila izvajanja glavnega predavatelja. Rado Bednarik se je ustavil ob svojih spominih iz tistih let, ob spominih, ki so polni anekdot. Dr. Tuta pa se je posebej ustavil ob oboževanem uporu, ki je bil predvsem delo mladih po letu 1927. Ta upor ima dvoje tragičnih postaj, proces v Trstu leta 1930 in štiri bazoviške žrtve, ter proces leta 1940 in strele na openskem strelišču s petimi žrtvami. O tem uporu se je do sedaj bolj malo pi-

salo in še tisto neobjektivno. Dr. Tuta je v svojem predavanju na kratko orisal značilnosti, namene in osebnosti tega upora. Upati je, da bo svoje predavanje še bolj razširil in da ga bo izdal v tisku. Potrebno in koristno bi bilo za objektivno podobo tistih časov in tistih ljudi.

Za dr. Tuto je spregovoril prof. Boris Pahor. Z njemu značilno polemičnostjo je razvil nekaj svojih misli o našem sedanjem položaju v zamejstvu. Prav bi bilo, ko bi njegove poglede na našo sedanjo stvarnost mogli brati tudi natisnane, saj bi veljalo se ob njih zamisliti. Ura je bila že zelo pozna, ko je bilo predavanje konec. Zato ni ostalo veliko časa za debate. Na drugi strani so pa bila predavanja dovolj izčrpna, da niso potrebovala kakih posebnih dopolnil. Zato je predsedujoči zaključil letošnje Drago in povabil, da bi se srečali znova v Dragi leta 1976.

T. in H.

Vloga Slovenske skupnosti

Vsem je že znano, da je Slovenska skupnost stopila v opozicijo v goriškem občinskem svetu. Mogoče bo ta odločitev koga motila, ker je sedaj slovenska stranka izven koalicije, ki bo za dobo petih let vodila goriško politiko. Stališče Slovenske skupnosti je bilo jasno že od vsega početka razgovorov s strankami, ki danes sestavljajo večino občinske uprave (DC, PSDI in PRI). Te stranke niso hotele upoštevati zahtev slovenskih svetovalcev, zlasti kar se tiče razlaščenja in izvedbe regulacijskega načrta mesta Gorice. Ta načrt predvideva ponovno odzemanje zemlje štandreskim kmetom za gradnjo tovarn in novih naselij na južnem delu štandreja ob cesti proti Sovodnjam. Slovenska skupnost se je vedno in zavzeto borila proti razlaščenju in proti spreminjanju narodnostnega in zgodovinskega lica našega ozemlja. Zato sta svetovalca Slovenske skupnosti bila proti temu, da bi podpirala odbor, ki hoče izvajati tako politiko, ki bo škodila koristim slovenskega prebivalstva.

Postavlja se vprašanje, kaj bosta slovenska svetovalca sploh lahko dosegla od občinskega odbora in kako bosta vplivala na zadržanje »vladne« koalicije, ko se bo ta morala spoprijeti tudi s problemi naše narodne skupnosti. Krščanska demokracija, ki je že trideset let v glavnem odgovorna za pravilno interpretiranje ustave, bi ne smela vršiti diskriminacijske politike do slovenske manjšine in bi morala braniti koristi narodnih skupnosti v duhu 3. in 6. člena ustave. Za pravilno tolmačenje ustavnih načel pa so odgovorne tudi ostale stranke, ki so trenutno na vladi skupaj s KD. V našem — goriškem primeru — gre za socialdemokrate in republikance. Tako prvi kakor drugi bi ne smeli zavzemati odklonilnih stališč do slovenske manjšine, saj stalno izjavljajo, da so za sožitje in za napredek goriškega prebivalstva. To pa pomeni, da jemljejo nase odgovornost za vodenje politike, ki bo demokratična in koristna za vse državljane, tudi Slovence. Saj mi nismo ljudje druge kategorije. Zato velja za nas ista mera kot za ostale. Nihče ni proti napredku in boljšemu razvoju goriškega mesta. A ta napredek in razvoj ne smesta oškodovati v prvi vrsti slovenske narodne skupnosti. Darovali smo že mnogo in zato nismo najmanj pripravljani žrtvovati še ostalo.

Vloga svetovalcev Slovenske skupnosti je v bistvu usmerjena v to, da stalno in vztrajno opominjata občinski odbor na pravilno tolmačenje naših narodnih koristi in potreb. Še nadalje bo dolžnost Slovenske skupnosti, opozarjati »vlado« v goriški občini, da bo pravilno izvajala določila, ki izhajajo iz republiške ustave. Prav zaradi tega je prisotnost slovenskih svetovalcev v občinskem svetu izredno pomembna in tudi v opoziciji lahko igrajo zelo veliko vlogo v interesu vse naše narodne skupnosti. Sedaj pa je dolžnost goriškega odbora, da prisluhne našim problemom in da najde ustrezno rešitev, ki ne bo smela biti v nobenem primeru krivična do Slovencev. Naši volivci bodo delovanje občinske uprave presojali po konkretnih rezultatih in ne po besedah.

Slovenska skupnost je samostojna in neodvisna politična organizacija, ki sama odloča o svojem delovanju in o svojih stališčih. Pri tem se ne veže na nikogar in neče biti niti prispevek kake vsedr-

žavne stranke. Zato je odločitev, da Slovenska skupnost ne bo podpirala sedanje sestave občinskega odbora v Gorici, povsem logična in pravilna, ker bi bila — v obratnem primeru — slovenska svetovalca soodgovorna in kriva za politiko, ki je Slovincem škodljiva in ki je usmerjena v nesmotrno reševanje problemov slovenske narodne skupnosti.

P. S.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Zivljenjski jubilej Toneta Kralja

Umetnik Tone Kralj je dne 23. avgusta obhajal 75-letnico rojstva. Ta umetnik je brez dvoma bolj znan na Primorskem kot v ostali Sloveniji, ker je prav pri nas med prvo in drugo svetovno vojno bil skoro edini slovenski slikar, ki je ustvarjal umetnine po naših cerkvah. Tudi po zadnji vojni je poslikal več cerkva, npr. na Mirenskem Gradu, v Standrežu, v Trebčah, v Vrtojbi. Lansko leto ga je zadelo delna kap, od katere si ni še povsem opomogel. Reči smemo, da je Tone Kralj naš primorski slikar kot morda noben drug.

Ko Tonetu Kralju čestitamo k njegovemu jubileju, želimo, da bi od bolezni čimprej okreval. Istočasno izrekamo željo, da bi na Primorskem, morda v Gorici, počastili njegov življenjski jubilej s kako razstavo njegovih del. Kraljevih del v cerkvah in v privatnih rokah je toliko, da bi pobuda ne bila pretežka. Stalna razstava Kraljevih slik je v Kostanjevici na Dolenjskem.

Slovenski duhovniki, redovniki in redovnice izven Slovenije

Slovenik v Rimu je izdal zanimivo in koristno knjižico »Seznam slovenskih duhovnikov, redovnikov, redovnic v zamejstvu«. Iz te knjižice smo povzeli nekaj podatkov, ki jih navajamo.

Vseh duhovnikov in redovnikov izven Slovenije je 744, redovnic pa 675 v 48 državah. V nekaterih deželah je njih število res pomembno. V Argentini živi 69 slovenskih duhovnikov in redovnikov; v Avstriji jih je 125 (103 v celovški škofiji, 22 v ostali Avstriji); v Braziliji jih je 15, v Čilu 14, v Franciji 10. Sorazmerno dosti jih živi v Italiji: v goriški škofiji 34, v tržaški 31, v videmski 30, v Rimu 59, v ostali Italiji 23. Skupno je v Italiji 177 slovenskih duhovnikov in redovnikov. Lepo število jih živi v Kanadi in sicer 22, v Nemčiji 20. Največ jih imajo na Združene države Amerike in sicer 192. V drugih deželah je njih število manjše, večkrat le po eden ali dva v kaki misijonski deželi.

Redovnice so pa takole razdeljene: v Argentini jih živi 42, v Avstraliji 10, v Avstriji 136 in sicer v celovški škofiji 53, v ostali Avstriji 83. Izredno veliko jih je v Gradcu. Samo križarke na Kreuzgasse jih štejejo 50. V Čilu je 12 slovenskih redovnic, v Egiptu 11, v Franciji pa neverjetno število 91. Živijo v raznih redovih in redovnih hišah raztresene po celi Franciji. V Italiji je 242 slovenskih redovnic. V goriški škofiji jih je kar 92. Prvačijo notrdamke, saj jih je samo v samostanu v ul. sv. Klare v Gorici 40. V tržaški ško-

V Dublinu je v starosti 92 let umrl Eamon de Valera, oče irske republike. De Valera je namreč tisti, ki je med prvo svetovno vojno leta 1916 začel in vodil upor Ircev zoper Angleže. Rojen v Ameriki je bil sin španskega očeta in irske matere, sam se je pa čutil Irca po krvi in po srcu. Prepričan katoličan je tem bolj občutil krivično ravnanje londonske vlade z Irco, katere so zatirali in jim niso hoteli priznati političnih pravic. Prišel je na Irsko in začel z veliko revolucijo na veliko noč 1916. Ujeli so ga in obsodili na smrt. Toda ker je Anglija bila v vojni, se ni hotela zameriti Združenim državam in je zato Eamona de Valero pomilostila na dosmrtno ječo. Temu se je pa posrečilo uiti in je nato dalje vodil revolucijo za svobodo Irske do srečnega konca leta 1921, ko je Anglija morala priznati neodvisnost in svobodo irske republike. De Valera je postal prvi predsednik in je bil nato še večkrat zmeraj znova izvoljen, dokler se ni zaradi starosti sam odpovedal predsedništvu.

Pokojni de Valera je bil velik državnik in velik domoljub. Pri srcu mu je bila predvsem svoboda in neodvisnost njegovega ljudstva, njegove Irske. Saj se v svobodi vsi problemi lahko rešijo, v diktaturi pa si le pokoren suženj.

Dve smrtni obsodbi v Španiji

Posebno vojaško sodišče je v Burgosu v Španiji obsodilo na smrt dva baskovska terorista pod obtožbo, da sta ubila nekoga policijskega stražnika. Gre za 24-letnega Josè Antonio Garmendia in 33-letnega Angela Otægui Echevarria. So-

lariji jih živi 35, skoro same šolske sestre, v videmski 12, v Rimu 64, po ostali Italiji 39.

Večje število slovenskih redovnic dobimo nato šele v ZDA, kjer jih je 29. V ostalih deželah živijo v manjšem številu povečini kot misijonarke. Tudi glede duhovnikov in redovnic bi lahko pomoreli Zupančičeve verzice iz Dume:

*Kje, domovina si?
Tu, preko morja
in ni ti meja?*

Dr. Inzko postal dvorni svetnik

Strokovni šolski nadzornik za Zvezno gimnazijo za Slovence in za pouk slovensčine na srednjih in višjih šolah Koroške dr. Valentin Inzko je dvorni svetnik.

Dr. Inzko, profesor slovensčine in zgodovine, je eden od najmlajših šolnikov, ki so prešli to visoko odlikovanje: rojen je leta 1923 v Svečah.

Dvorni svetnik je v Avstriji odlikovanje, ki ga predsednik republike podeli le zelo zaslužnim ljudem na polju kulture in šolstva.

Dr. Inzko je tudi pri nas v Italiji znana oseba. Rad prihaja sem, kjer ima številne prijatelje in znance. Večkrat je že predaval v Trstu in Gorici. Zato mu k visokemu odlikovanju čestita tudi Katoliški glas.

Širite „Katoliški glas“

DR. O. I.

(2)

Dvomliva znamenja

Ze v tem gre za nedokazano trditve. Kajti o brazilskem škofu niti ni rečeno, da pozna razmere slovenske Cerkve, ampak le položaj Cerkve v socialističnih deželah. In vendarle naj bi izrekel tako podrobno mnenje ravno o slovenski Cerkvi? Temu primerno so zmedeni tudi objavljeni odgovori na vprašanje uredništva: »Kaj mislite o tem mnenju?«

STANKO CAJNKAR SE NAVDUSUJE ZA DIKTATURO PROLETARIATA

Stanko Cajnkár v svojem odgovoru »ves«, da prihaja kritika ravno iz Latinske Amerike, ker se je tam razbohotil kapitalizem v strahotno spako in v sistem preklestva za milijone ljudi. Potem samovšečno »ugotovi«, da brazilski škof očividno dobro pozna naš sistem, ki da ga je njegov škofovski tovariš Helder Cámara razglasil za najboljše, kar svet sedaj premora. Oba da vesta, da bi njuni ubogi

jenje je bilo pravzaprav le burka, saj je trajalo le pet ur in zagovorniki niso mogli predstaviti razbremenilnih prič. Oba obsojenca sedaj čakata na izvršitev kazni.

Ob tem ponovnem maščevanju Francovega režima nad političnimi nasprotniki, saj je jasno, da gre za maščevanje in ne za pravico, se je zganil demokratični svet. Številne osebnosti so protestirale in zahtevale pomilostitev obeh obsojencev. Med temi je tudi sv. oče Pavel VI. Vendar ni veliko upanja, da bodo uspeli s svojimi protesti, ker Francov režim postaja zmeraj bolj okruten.

NOV RAZMIK MED IZRAELCI IN EGIPČANI NA SINAJU

Henriku Kissingerju, ameriškemu zunanjemu ministru, je uspelo, da sta Izrael in Egipt podpisala pogodbo o novem razmiku izraelskih čet na Sinaju. Te se bodo umaknile za kakih 10 km proti vzhodu in prepustile Egipcianom kakih 5 tisoč kv m ozemlja. Dogovor so podpisali v Zenevi dne 4. septembra. Toda značilno je bilo, da sta pri podpisu bili odsotni tako Sovjetska zveza kot ZDA, čeprav bi imele pravico kot sopredsednici ženevske konference za mir med Izraelom in arabskimi državami, da sta prisotni. Sovjeti niso hoteli k podpisu, ker se jim zamalo zdi Kissingerjev uspeh, ki jim je nekoliko omajal njihov vpliv na Srednjem vzhodu. Ker k podpisu niso hoteli Rusi, tudi Amerikanci niso prišli.

Ocene o novem dogovoru med Egipciani in Izraelci so različne. Eni vidijo v dogovoru garancijo za nadaljnjo pomiritev na tem prostoru sveta, drugi pa obratno menijo, da so Egipciani kapitulirali in da bo zato prepad med Izraelom in ostalimi arabskimi državami še globlji. Vsak pač presoja s svojega vidika. To pa le drži, da so Izraelci pripravljeni na pogajanja in da se zavedajo, da bodo morali znova vrniti Arabcem osvojena ozemlja.

Poročilo tajskih kristjanov

Katoličani na Tajskem so izdali skupno s protestanti posebno poročilo o stanju katoliške Cerkve in protestantskih Cerkva v omenjeni deželi, kar je gotovo lepa pobuda v korist edinosti kristjanov.

Vseh katoličanov na Tajskem (Siamu) je 152.112. Imajo dve nadškofiji in osem škofij. Redovniki pripadajo desetim redovnim družbam. Številčno najbolj močni so misijonarji pariškega misijonišča (72, od njih kar trije škofi), brž za njimi pa so salezijanci. Ženskih redovnih družb je osemnajst.

Od protestantov so najbolj številni presbiterijanci (28.000 s 174 cerkvami). Poleg njih je še dvanajst protestantskih ločin. Protestanti veliko tiskajo, prirejajo koncerte verske vsebine, predvajajo svetopisemske filme in se mnogo posvečajo odraščajoči mladini.

Ločitve v Vzh. Nemčiji v porastu

V Vzhodni Nemčiji ali kakor se uradno imenuje Nemska demokratična republika je bilo lani 41.606 zakonskih ločitev, kar znaša 8 % več kot predlanskim. Nad dve tretjini ločitev so zahtevale žene. Najbolj pogosti vzroki ločitev so spolni odnosi z drugo osebo (22 %), nesoglasje v nazoru in različnost značaja (14 %), alkoholizem (10,4 %) ter razni vzroki seksualnega značaja.

verniki vriskali od veselja, če bi mogli živeti v takem socializmu, kakor je naš (Cajnkár misli republiko Slovenijo). Tam (v Braziliji) da bi bila uvedba diktature proletariata začetek resnične vlade večine ljudstva.

Potem se Stanko Cajnkár izkaže še kot »poznavalec politične ekonomije« in zatrjuje: »Če kje, potem da prav tu življenje samo izpričuje, da produkcijska sredstva (tudi velike površine zemlje) ne smejo ostati v lasti nekdanjih bogatinov ter njihovih policajev, oficirjev in žandarjev... Skupno delo je lahko samo advokat skupne lastnine, vsaj takrat, ko gre za velike dobrine, od katerih človek živi... V neki obliki da se bo tudi Zapad prej ali slej sprijaznil z najnostjo socializacije velikih produkcijskih sredstev.

Cajnkár seveda ne zna ali pa noče ločiti med samo lastnino in dohodkom od produkcijskih sredstev. Dohodek si lahko nekdo tudi brez lastnine prisvaja, tako v socialistični družbi (ako niso bili kje urešničili že tudi utopije), ko ima po svojem položaju, ne morda lastnine, ampak moč in oblast. To bi prav Cajnkár vsekakor

Slovenska skupnost in televizijske oddaje v slovenščini

Svet Slovenske skupnosti je na svoji seji dne 3. 9. 1975 obširno razpravljalo o slovenskih televizijskih oddajah, ki jih predvideva državni zakon o reformi radiotelevizijske ustanove RAI. V zvezi s težnjami določenih političnih in stanovskih krogov, ki skušajo izigrati duh in črko zadnjega odstavka 19. člena omenjenega zakona, ko bi hoteli slovenske televizijske oddaje skrócić na 10 minutni tedenski ali celo štirnajstidnevni pregled zgolj krajevnih deželnih dogodkov.

Slovenska skupnost poudarja,

da se slovenska manjšina nikakor ne more zadovoljiti s programom, ki bi bil zožen in torej bistveno manjši od tistega, ki ga ima manjšina nemškega jezika že nekaj let na Južnem Tirolskem. Zato Slovenska skupnost zahteva, da se slovenske televizijske oddaje pričnejo s 1. januarjem 1976 z dnevnimi poročili, ki naj vsebujejo pregled vesti iz mednarodnega in državnega političnega življenja, krajevne novice s posebnim poudarkom na dogodkih iz življenja slovenske manjšine, kulture, gospodarstva in športa. To prvo obdobje televizijskega dnevnika je treba po treh mesecih poskusnih oddaj popestriti z drugimi programi, kot so kulturne, narodnozabavne, folklorne, dramske, otroške, šolske oddaje, kratki filmi, dokumentarci itd. Pri tem je nujno treba navezati dobre stike z RTV Ljubljana in poskrbeti za lasten strokovni kader, ki bo sposoben pripraviti kvalitetne televizijske programe v lastni režiji. V tem drugem razdobju naj bi se oddaje obogatile tudi z rubrikami o življenju in delu naših ljudi in to na vseh področjih od kulturnega in gospodarskega, do sindikalnega in športnega.

V zvezi s problemom oddajanja, Slovenska skupnost poudarja, da bi bilo najbolje, če bi v celoti slovenske televizijske oddaje pripravljali in oddajali s tržaškega sedeža RAI, ki ima že na razpolago

ne nadzorne komisije so iste kot jih zakon o reformi radiotelevizijske ustanove predvideva v vsedravnem merilu.

Se daleč od resnične svobode

Ekvatorialna Gvineja je bila svoj čas španska kolonija, sedaj pa je samostojna država. Ima pa to nesrečo, da ji stoji na čelu Macías Nguema, primitiven, ljubosumen in krut človek, ki zna komaj brati in pisati. Zlasti ne prenese v svoji bližini izobraženih ljudi. Te je dal delno pomoriti, delno vreči v ječe, ostali pa so pobegnili v tujino. Namesto njih prihajajo kitajski, kubanski in ruski izvedenci. Tudi sodstvo je popolnoma v njegovih rokah. O življenju in smrti svojih podanikov odloča on, »ata Macías«. Da je položaj Cerkev v takih razmerah zelo težak, ni treba posebej podčrtati. Stolnica in škofijska stavba v Malabo sta zaprti; položaj rešuje nekaj domačih duhovnikov.

Ob neki tragični smrti

Italijansko »črna« kroniko je v preteklem tednu pretresla smrt 18 letnega dekleta Kristine Mazzotti. Kristino so ugrabili in zahtevali zanj odkupnino. Ko so dobili nad eno milijardo lir odkupnine, so ugrabitelji Kristino namerno ali nenamerno umorili. Mrivo so odvrli v neko smetišče, kjer so jo našli. Sedaj tam kopljejo naprej, ker menijo, da so tam končale še dve ali tri žrtve anonimne družbe ugrabiteljev.

V ugrabitev in smrt Kristine Mazzotti je vmešanih večje število oseb, kakih 16 so jih že zaprli, druge iščejo. Vse kaže, da je anonimna družba imela svoj center v Kalabriji, kjer so pripravljali načrte za ugrabitve, v Milanu so jih pa njih padajši izvrševali.

Kristinina tragična smrt je zelo pretresla italijansko javnost. Njen pogreb je bil veličasten. Opravil ga je milanski pomožni škof.

Znano je, da je italijanska publika zelo čustvena. Slični dogodki jo presunejo, toda kaj kmalu tudi nanje pozabi. Tako bo gotovo tudi to pot. Zato po vsej verjetnosti notranji minister Gui ne bo uspel s svojim predlogom, naj bi od sedaj dalje prepovedali družinam v sličnih primerih, da bi prišle v stik z ugrabitelji in plačale odkupnino. Vse ugrabitve bi morale biti v izključni pristojnosti policije. Verjetno bi to bil dober ukrep, saj zločinci ugrabljajo, ker vedo, da tako pridejo na lahek način do denarja. Če bi vedeli, da odkupnine ne bo, bi gotovo ne ugrabljali več. Toda kdo bo prvi, ki bi se izpostavil nevarnosti, da mu družinsko osebo ugrabijo in jo potem umorijo, ker bo posegla vmes policija?

Ugrabitve v Italiji postajajo sila donosen posel, ki mu policija že dolgo ni več kos. Sokrove pa tu tudi družine, ki se pustijo izsiljevati. Toda vprašanje je rez, katera bi bila prva družina, ki bi zločincem odrekla odkupnino in zadevo izročila policiji ob nevarnosti, da se bodo zločinci maščevali in družinskega člana umorili. Verjetno nobena italijanska družina ni zmožna kaj takega. In vendar če do tega ne pride, bo še nadalje cvetel posel ugrabitev, saj italijanski mafiji nobena policija ne more do živga.

že moral vedeti, tudi če je po poklicu samo pisatelj in teolog.

BOLESTNO TARNANJE NAD SLOVENSKO CERKVIJO

Brazilskega škofa odgovarja tudi Vekoslav Grmič in se tudi tukaj v svoji teoretičnosti ponavlja, tako da je njegov odgovor zelo nejasen. Ni se mogoče znebiti vtisa, ko beremo njegove besede, da se ne more rešiti iz zagrenjenosti in da mu gre za kritičnost za vsako ceno. Zato znova nepodprte trditve, da »slovenska Cerkev s svojim delovanjem pogosto in nezavestno pospešuje miselnost, kakor da se verem človek ne bi smel v večji meri angažirati za lepšo prihodnost človeštva.«

Pa še tale: Individualistična miselnost, ki da je še vse preveč prisotna v njenem poslanstvu, v njenem delovanju in pomankanje navdih za spontano karitativno delo vsakega posameznega vernika in v okviru karitativnih ustanov (katerih? socialistične družbe... Vzgoja zrelih krščanskih osebnosti, da je njena (slovenske Cerkev) najodgovornejša dolžnost: to da je namreč vzgoja za skupnost in za sa-

mostojnost obenem, vzgoja za pristen socializem (ne torej za krščanstvo?), za integracijo socializma v krščanstvo in obratno.

Potem: da nikakor ni mogoče trditi, da je (slovenska) Cerkev v celoti priznala resnične vrednote, ki jih vsebuje socializem. (Katero so dejansko te vrednote?)

Potem: Socializem je za slovensko Cerkev priložnost, ki je ne sme spregledati. Da gre za izredno (teoretično?) možnost evangelizacije Cerkev in njenega nauka, integriranja socializma v krščanstvo na Slovenskem in za preizkušnje cerkvenega družbeno kritičnega čuta.

Vekoslav Grmič bi očitno moral upoštevati tudi nekaj metodologije pri svojih izvajanjih, upoštevati pri postavljanju hipotez bolj induktivno metodo (tj. izhajajoč od značilnih primerov na zaključke) in ne deduktivno (podrejeni primere vnaprejšnjim sklepom).

DVA PREPRICLJIVA ODGOVORA

Prav prepričljiva pa sta odgovora Petra Kovačiča in Janeza Mlakarja. Prvi se res

Tržaški romarji v Rimu

Za tržaško romanje v Rim, ki ga bo vodil nadškof Cocolin, se je prijavilo dva tisoč ljudi. Romarji bodo odpotovali v petek 12. 9. zjutraj z enajstimi avtobusi, popoldne ob 13.15 pa s posebnim vlakom. V torek 9. septembra zvečer je bila v stolnici sv. Justa posebna pobožnost za te rimske romarje.

Šolske sestre

Slovenske šolske sestre imajo sedaj v Rimu vrhovni kapitelj. Sestre pregledujejo redovno konstitucijo in ob koncu zasedanja bodo izvolile novo vrhovno predstojnico.

Za novo provincialko tržaške province šolskih sester, ki ima svoj sedež pri Sv. Ivanu v Trstu, je bila izvoljena sestra Gabrijela Koncilja.

V soboto 20. sept. in v nedeljo 21. sept. bodo imeli pri šolskih sestrah v Trstu redovniške zaobljube.

Sempolaj - Sv. birma

Preteklo nedeljo, 7. septembra je bila v naši župniji sv. birma. Ob 10.30 je prišel med nas goriški nadškof msgr. Cocolin, da podeli zakrament sv. birme 20 dečkom in deklicam. Ob prihodu v cerkev, je g. nadškofa pozdravil novi župan poslanec Albin Škerk, ki je pa pozneje bil zadržan in je pred mašo odšel. V imenu ljudstva je g. nadškofa pozdravilo dekle iz župnije.

Po sprejemu se je začela sv. maša, ki jo je v slovenskem jeziku opravil g. nadškof ob spremstvu dekana msgr. Kretiča in g. Godnič iz Nabražine. Med mašo je nadškof tudi spregovoril v slovenskem in italijanskem jeziku. Po maši se je naš nadpastir dolgo ustavil pred cerkvijo in se porazgovoril s domačini, ki so se zgrnili okrog njega. Skupaj z birmanci se je tudi fotografiral.

Verniki so ob tej priložnosti napolnili domače cerkev, med mašo pa je zelo lepo pel domači mešani zbor.

G. nadškofu hvala za njegov obisk in sv. birmo.

Podražitev mesa v Trstu

Pokrajinski odbor za cene je s 5. septembrom zvišal cene govejega mesa. Novi povški so: goveje meso brez kosti od 3.100 na 3.350 lir; zreski od 3.250 na 3.500; roast-beef od 3.700 na 4.000; pljučna pečenka od 4.000 na 4.400; meso brez kosti v prednjem delu od 2.400 na 2.550; meso s kostmi od 2.000 na 2.060; rebra od 1.250 na 1.450; meso s kostmi od 750 na 950 lir.

Pokrajinski odbor je podražitev utemeljil, češ da se je cena uvožene goveje živine za toliko dvignila.

Slikarski ex tempore v Gropadi

K.A.S.T.A. - Krožek absolventov slovenske trgovske akademije v Trstu organizira v nedeljo 21. septembra 1975 v osnovni šoli Karel Destovnik Kajuh v Gropadi, na tržaškem Krasu, štiri slikarski ex tempore za vse slikarje iz dežele Furlanije-Juljske krajine. Mladi slikarji, do 15. leta starosti, bodo uvrščeni v posebno tekmovalno skupino.

Tehnika in slog sta poljubni, prav tako je dovoljena črna-bela tehnika. Mere platen: največja stranica lahko doseže 120

loti naravnost zastavljene problematike, kakorkoli je že bila od uredništva zastavljena. Pravilno pravi, da se mu zdi (in res le »zdi«, ker že prej pove, da sam z brazilskim škofom ni osebno govoril), da bi se škof, če bi dejansko stanje v naši Cerkvi poznal, opredelil, kaj razume pod »slovensko« Cerkvijo; sicer da se človek vpraša, če ni tudi njegovo (škofovo) mišljenje obremenjeno s herezijo političnega katolicizma o naravi Kristusove Cerkev.

Kovačič se tudi vpraša, kaj so v začetku omenjeni brazilskemu škofu govorili o »slovenski« Cerkvi, ker upravičeno sklepa, kot je iz njegovega izražanja dojet, kakšno obzorje tiči za tem edino slišanim glasom. In sklepa dalje, da gre gotovo za vase odprto obzorje, ki najbrž neče upoštevati drugačnega mišljenja (Grmič pa tukaj »klerikalizma« ni opazil. Op. pisca), navrh pa da se ima za edino pravovernost gledanje, celo za edino vernostno danost na Slovenskem.

Kovačič tudi pravi med drugim: »Trdim tudi, da je v krizi vsa Cerkev in najbrž v večji na Zahodu, ker je še bolj obremena s politizacijo svojega notranjega in zunanega življenja.«

Prav zanimiva je potem primerjava Janeza Mlakarja, ki opozarja, da je tudi Marx opozoril na religiozni značaj družbene oblasti in da je tudi socializem v bistvu radikalna zahteva po odpravi oblasti kot sile nad družbo, česar pa tako zahodna demokracija kot vzhodni socializem še nista prerasila.

Mlakar primerja marksistični ideal neodtujenega človeka (gre seveda le za ideal, kar pa on ne omenja). O trditvi brazilškega škofa, da slovenska Cerkev ni izkoristila vseh možnosti, ki jih ji nudi socializem, upravičeno pravi, da bi ta očiitek lahko ovrednotil le vesten zgodovinar in dober poznavalec vsega, kar se je zgodilo v Cerkvi in družbi. In v nadaljnjem obravnava še tokove znotraj družbe in Cerkev.

om, vendar celotna površina ne sme presegati enega kvadratnega metra.

Vsak udeleženec lahko predstavi v žigosanje dve platni ali osnovi, izročil bo le eno — in to po lastni uvidenosti —. Žigosanje platen ali osnov bo 21. septembra od 7.30 do 13.30.

Dela bo treba izročiti brez podpisa, brez okvirja in stekla najkasneje ob 15. uri. Avtor bo lahko navedel na hrbtni strani slike le prodajno ceno.

Ob 15.30 bo komisija ocenila izročena dela ter dodelila nagrade. Po končanem delu komisije ter po izročitvi nagrad bodo slikarski izdelki na ogled občinstvu do 18.30.

Slikarski ex tempore bo ob vsakem vremenu.

Dela bodo razstavljeni v Tržaški knjigarni Ulica svetega Frančiška 20, od 27. septembra do 11. oktobra 1975. Vsak tekmovalec (zmagovalec ene izmed nagrad ali tisti, ki je prejel pohvalo žirije) mora opremiti svojo sliko s podpisom, z okvirjem, steklom itd. ter na hrbtni strani — poleg že navedene cene — s svojim naslovom. Tako opremljene slike je treba izročiti Tržaški knjigarni, najkasneje do 13. ure v petek 26. septembra.

Zmagovalce ter avtorje del, ki so prejeli pohvalo, vabimo že sedaj na otvoritev razstave, ki bo v soboto 27. septembra ob 18. uri v Tržaški knjigarni.

Zgonik

Za spomin na izlet!

V petek 29. avgusta je lep avtobus odpeljal 40 izletnikov proti Avstriji. Najprej na Koroško, kjer smo občudovali Vrbsko jezero z Marijinim otokom, si ogledali Minimundus, počastili Marijo in sv. Modesta v »matični cerkvi« Gospe Svete in še gosposvetski prestol pri rimskih izkopaninah Virunum. V večernih urah smo že prispeli na Dunaj, kjer nas je v dijaškem domu »Korotan« prijazno sprejel pater Tomažič. Občudovali smo podjetnost tega našega rojaka (doma iz Brkinov na Krasu), ki je zgradil v srcu avstrijske prestolnice »košček slovenskega doma«, ki je moderen, praktičen, zlasti za študente. — V soboto nas je vodil po Dunaju, kjer smo občudovali mogočno cesarsko palačo, parlament, neizogibno grobnico cesarjev, veličastno cerkev sv. Stefana, se povzpeli na visoki stolp ob nemodri Donavi, se čudili bogastvu in lepoti Schönbruna, zvečer pa se vozili po Praterju in končno še v značilnem Grinzingu ob dunajskih valčkih plesali — pomislite — z Japonci! dočim so drugi pristosvali v mestnem parku koncertu slovenskega ansambla! Toliko v enem dnevu!

Za nedeljski povratek smo ubrali drugo pot: St. Pölten, Mariazell, Bruck an der Mur, Osojsko jezero. Kaj je v pravem pomenu imenitna božja pot? — Marijino Selo! ali Mariazell. Starodavna, za vero in uslišanja važna; izredno bogata in lepa; pri srcu Avstrijcem, Slovincem, cesarjem in bližnjim narodom!

Isti dan je bila tam velika skupina Hrvatov; pater Hrovatin iz Maribora pa je itak na razpolago! Priporočili smo Mariji naš sv. misijon v novembru; pomolili še na grobu letos umrlega kardinala Mindszentija in se polnih lepih doživetij veselo vrnil domov, da je bilo »vse provel«

njena s politizacijo svojega notranjega in zunanega življenja.«

Prav zanimiva je potem primerjava Janeza Mlakarja, ki opozarja, da je tudi Marx opozoril na religiozni značaj družbene oblasti in da je tudi socializem v bistvu radikalna zahteva po odpravi oblasti kot sile nad družbo, česar pa tako zahodna demokracija kot vzhodni socializem še nista prerasila.

Mlakar primerja marksistični ideal neodtujenega človeka (gre seveda le za ideal, kar pa on ne omenja). O trditvi brazilškega škofa, da slovenska Cerkev ni izkoristila vseh možnosti, ki jih ji nudi socializem, upravičeno pravi, da bi ta očiitek lahko ovrednotil le vesten zgodovinar in dober poznavalec vsega, kar se je zgodilo v Cerkvi in družbi. In v nadaljnjem obravnava še tokove znotraj družbe in Cerkev.

POMANJKANJE DOBROHOTNOSTI DO CERKVE

Če so pobudniki res želeli kritično besedo o slovenski Cerkvi, če že tako hoče

Kamenčki

V Italiji po slovensko — v Sloveniji po srbsko

Pretekli petek 5. septembra zvečer je ljubljanska TV prenašala med večernim dnevnikom potek obiska jugoslovanskega predsednika Tita v ljubljanski tovarni »Litostroj«.

Pri tem je slovensko občinstvo na obeh straneh meje gotovo motilo dejstvo, da so predstavniki tovarne »Litostroj« med dolgim pogovorom govorili s predsednikom Titom izključno v srščini. In v kakšni srščini!

Večini slovenskih ljudi, ki so ohranili še nekaj kulturne tenkočutnosti, bo nerodno pred njihovimi srbskimi znanci zaradi tega mučnega »pogovora« z jugoslovanskim državnim predsednikom.

Poleg tega so verjetno spravili v neroden položaj tudi Tita samega, saj je vendar znano, da izhaja iz Kumrovc na slovensko-hrvaški meji, kjer govorijo kajkavsko narečje, ki je, jezikovno gledano, skoraj slovensko, in poleg vsega je tudi Titova mati izhajala s slovenske strani. V »Litostroju« pa so ga sprejeli kot tujca, najsi bo tudi bratskega, ki mu je slovenski jezik nepoznan.

Po vsem tem nam je lahko samo v zadoženje, če so tukaj v Italiji slovenski občinski in pokrajinski svetovalci spregovorili v zadevnih svetih v slovenščini. Priznanje je treba dati tudi zadržanju italijanskih svetovalcev, oni v resnici ne znajo slovenski.

Slovenski tržaški dnevnik je zapisal: »Raba materinega jezika ni samo stvar odnosa med občani, temveč je tudi vprašanje družbenih odnosov na sploh in predvsem odnosov oblast-občan.« (7.9.75) Se tega zavedajo v Ljubljani?

I. e.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Sempeter ob Nadiži

Preteklo soboto smo pokopali Vido Kranjec roj. Bon. Najmlajši sin Marjan vodi tu trgovino z železino, ki jo je dobil po očetu, in mati mu je gospodinja. Bila je doma iz Kreda pri Kobaridu. Po koncu vojne je prišla družina v našo župnijo, kjer si je z velikimi žrtvami zgradila dom in odprla trgovino. Imela je tri sinove, od katerih je najstarejši zobozdravnik na Opčinah in v Trstu, srednji z družino pa v Združenih državah v Ameriki. Še zadnji večer pred smrtjo je z veseljem gledala svoja vnuka iz Amerike, kako sta z radostjo ogledovala darove, ki jima jih je kupila, saj sta se poslavljala, da se vrneta z očetom v Ameriko. Ponoči pa je mirno zasopala in zjutraj so jo našli mrtvo. Tako si je želela, da bi spremljala sina z otrokoma na letališče, ko bosta odhajala, a so jo oni morali spremljati na njeni zadnji poti.

Kako so gospo Vido cenili vsi, je pokazal njen pogreb. Prihitele je mnogo znancev in prijateljev od daleč in od blizu, da so se poslovlili od nje. Vsem trem sinovom tudi naše iskreno sožalje, pokojni, ki je redno vsako nedeljo prejela Kristusa v sv. obhajilu, pa večno veselje v nebesih.

★

Dva antifašista si bosta vedno tujca: oni, ki se je boril proti okupatorju, in tisti, ki se bori za kariero.

moda edino-kritiziranja, potem bi morali zanj zaprositi nekoga, ki slovensko Cerkev dobro pozna. Tretjesvetna eksotika sama po sebi prav nič ne koristi naši Cerkvi. Da bi pa brazilski škof, ki neobvečen izreka svoje mnenje, služil samo za senzacijo, je brez pomena. Je poprej, preden so ga vprašali, sploh vedel za Slovenijo, ali pa se je poučil le o socialističnih deželah na splošno?

Ali ni táko, razmeram odtujeno ravnanje, površno in daleč od resničnosti, torej klerikalizem? In neoklerikalizem, če ga nekdo, ki se s klerikalizmom hoče ukvarjati, niti ne vidi.

Ali ni v resnici največji problem vprašanje duhovniškega čuta? Ko sem nekoč potožil enemu naših vidnih duhovniških osebnosti, da je duhovna izoblikovanost nezadostna, mi je odgovoril: »Toda kdo bo nesel Jezusa umirajočim?« Od tedaj gledam na Cerkev drugače, mnogo manj kritično in se zavedam skupnega bremena vsega cerkvenega občestva. Jedkost in samó kritičnost ne bo ničesar izboljšala, pač pa prej zgled svetosti, požrtvovalnosti in molitve.

Seghizzi 1975

Mednarodni zborovski natečaj Seghizzi bo v Gorici prihodnji teden ob četrtek 18. do nedelje 21. septembra. V četrtek 18. sept. ob 21. uri bo prvi nastop. Naslednji dan, v petek, bosta dva nastopa, ob 16. in 21. uri; v soboto prav tako dva ob 16. in ob 21. uri. V nedeljo bodo trije nastopi, ob 9.30 ob 15.30 in ob 21. uri zaključek ter nagrajevanje.

Na letošnjem tekmovanju nastopa 5 moških, 6 ženskih in 16 mešanih zborov. Med njimi ni nobenega zbora iz goriške pokrajine in nobenega slovenskega zbora ne od tostran ne od onostran meje. Iz Jugoslavije bo en zbor in sicer iz Skopja. Kaj je krivo, da letos ne nastopi noben domači zbor iz goriške pokrajine in zakaj ne nastopi noben slovenski zbor? So morda razlogi v kritikah, ki so bile izrečene na račun organizatorjev v preteklih letih in ki so ostale? Vsekakor je za organizatorje velik minus, ker ne bo domačih zborov, pač pa nastopijo trije zbori iz Trsta.

Folklor v Gorici

Ta teden, v petek, soboto in nedeljo bo folkloristični nastop v Gorici. Nastopilo bo 12 skupin iz Italije in drugih dežel. V petek bo neobvezen nastop v dvorani ob Kornu. Začetek ob 21. uri. V soboto bodo uradni nastopi v isti dvorani od 17. ure do 22., nastopile bodo vse skupine. V nedeljo 14. septembra popoldne ob 16. uri bo spreved folklornih skupin po goriskem korzu. Zvečer ob 21. pa bo nagrajevanje v dvorani ob Kornu.

Protest proforskega zbora na slovenski trgovski šoli

Ker hoče ministrstvo ukiniti 4. in 5. razred na slovenski trgovski strokovni šoli v Gorici, se je dne 6. 9. sestal proforski zbor na izredni seji, da obravnava omenjeno zadevo. Na seji so sestavili protestno pismo na pristojne oblasti, v katerem zahtevajo, naj se znova dovodita 4. in 5. razred na omenjeni šoli. Kot razlog navajajo, da v lanskem šolskem letu ministrstvo ni ukinito, temveč samo začasno prekinilo 4. razred zaradi premajhnega števila dijakov (2). Nadalje menijo, da zahteva o najnižjem številu dijakov za posamezni razred (20) ne more priti v poštev pri narodnih manjšinah, ki so številno šibkejšje kot večinsko prebivalstvo, ki tretji razlog pa navajajo, da bi bilo za vpisane dijake v 4. razred, po številu 6, prehudo gospodarsko breme in za njihova mlada leta pretežka zahteva, naj se vpišejo na trgovsko akademijo Žiga Zois v Trstu.

Zaradi tega so sklenili, da se bodo že od začetka šolskega leta borili z vsemi sredstvi, če ministrstvo ne prekliče svoje neutemeljene odredbe.

Rupa-Peč

Izlet pevskega zbora

Naš cerkveni pevski zbor ima navado, da vsako leto priredi celodnevni izlet, združen z obiskom kake cerkve. Letos smo se preteklo nedeljo odločili, da gremo na Trsat. Nedelja zaradi vremena ni bila sicer najbolj idealna, toda naš načrt smo skoraj v celoti izpeljali.

Najprej smo se ustavili na Trsatu. Tu smo občudovali neustrašno vernost hrvaškega ljudstva in se čudili, kako so kljub slabemu vremenu prihajali v velikem številu v cerkev, ki je sicer prostorna, vendar za take množice premajhna.

Nekateri so si ogledali tudi zgodovinski grad grofov Frankopanov, od koder je ob lepem vremenu krasen razgled na širni Kvarnerski zaliv in otoke v njem ter na spodaj ležečo Reko.

S Trsata nas je pot vodila mimo Ilirske Bistrice na Prem, kjer smo obiskali rojstno hišo pesnika Dragotina Ketteja. Hiša je spremenjena v muzej in je verno ogledalo pesnikovega ustvarjanja. Varuhinja hiše nam je lepo razložila zanimivosti v zvezi s pesnikovim življenjem. Vsem nam je prirasel k srcu pesnikov motto:

*Popolnitev boji moj edini vzor;
luč, resnica moje delovanje.*

Po tem zanimivem obisku smo odšli h kosilu v Pivko ali Sempeter na Krasu. Po kosilu smo obiskali še Predjamski grad. Kdor je pred leti imel srečo poslušati po tržaški radijski postaji zgodbo o Erazmu Predjamskem, je ob obisku

gradu še bolj užival.

Pot domov bi bila za nas predolga, čeprav ni manjkalo petja in zabavnih domislje v avtobusu. Zato smo se ustavili še v hotelu Planika v Ajdovščini.

Ob koncu naj izrazim zahvalo vsem organizatorjem, posebno še našemu zborovodji Zdravku Klanjščeku, ki je v marsičem pomagal, da je romanje-izlet tako lepo uspelo.

Darko Durček

Doberdob

Na žalost letos ne moremo veliko poročati o našem Septembrskem prazniku. Izpeljali smo sicer pol programa, saj nam je v soboto 6. sept. vreme prizaneslo vsaj z dežjem.

V nedeljo popoldne pa je močan nalive vse pokvaril in morali smo se, hočeš, nočeš, prazniku odpovedati.

Mislím, da taki slučají kar najbolj potarejo organizatorje zlasti takrat, ko se za nekaj resno zavzemajo in ko imajo na programu tako poznani ansambel kot je Miha Dovžan. Tudi dejstvo, da je bilo vse delo zaman, da je bil trud in prizadevanje samo izguba časa, ne da človeku miru in mu ne dovoli, da bi se vdal. Tudi mi se nikakor nismo hoteli odpovedati misli, da bi med seboj imeli Miha Dovžana. Ker pa bo prihodnje nedeljo ansambel drugje zadržan, smo sklenili, da ga povabimo v soboto 13. septembra. Tvegali bomo, kljub temu da je sobota mogoče neprimeren dan za tak program, saj smo gotovi, da ljubiteljev lepe glasbe ne bo ustavila nobena ovira. Tokrat bo-

SLOVENSKO KATOLISKO DRUŠTVO »HRAST«
V DOBERDOBU

vabi na tradicionalni

septembrski praznik

13. in 14. septembra

Sobota: ob 16. uri otvoritev praznika ob 19.30 nastop glasbeno zabavnega ansambla MIHE DOVŽANA s pevko I. KRAŠEVEC

Nedelja: ob 17. uri tekmovanje v briškoli združeno z gastronomskimi nagradami. Sledi prosta zabava ob zvokih ansambla »KRAŠKI ODMEVI«.

mo kljubovali tudi vremenu. Če bo dež še vedno vztrajal, se bomo zatekli v dvorano.

V nedeljo bomo za naše kvartate še enkrat pripravili briškolo; za vse, ki nas bodo obiskali, pa bo igral domači ansambel »Kraški odmevi«.

Vse najlepše vabimo.

Proslavo 30-letnice osvoboditve bomo imeli ob drugi priložnosti.

VII. Športni teden v Števerjanu

Program:

Nedelja 7. septembra 1975 ob 11. uri nogomet (Dolenji Konec-Britof).

Ponedeljek 8. septembra ob 20.30 šah.

Torek 9. in sredo 10. sept. ob 20.30 namizni tenis.

Četrtek 11. sept. ob 20.30 streljanje.

Petek 12. sept. ob 20.30 kolesarstvo.

Sobota 13. sept. ob 16. uri lahka atletika;

ob 20.30 maratona (Britof-Križišče-Močile-Valerišče-Bukovje-Britof).

Nedelja 14. sept. ob 11. uri nogomet za mlajše; ob 14.30 »tučenjs« v Dvoru.

Ponedeljek 15. sept. ob 20.30 odbojka (na občinskem igrišču).

Torek 16. sept. Za zaključek sedmega športnega tedna bo štafeta s pričetkom ob 20.30.

DAROVI

Ob 1. obletnici smrti Ivana Perat darujeta hči in žena za Zavod sv. Družine in Alojzijevišče po 40.000 lir; za Katoliški glas 20.000 lir.

V spomin na 3. obletnico smrti Nade darujejo sin Janko in sestre za cerkev sv. Ivana, za Alojzijevišče in Zavod sv. Družine po 2.500 lir; za sv. mašo 3.000 lir.

Za katedralo v Skopju: A. R. 5.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: ob zlati poroki g. Jožka in Lojzke Bratina daruje družina Bolčina 10.000 lir.

Za cerkev na Jazbinah: družina Colja, Mossa 20.000 lir.

V spomin pok. Viktorije Kosmina darujejo sinovi in hčere: 20.000 lir za lačne po svetu; 15.000 za slovenske misijonarje in 15.000 lir za Marijin dom v Rojanu.

Za cerkev sv. Jožefa v Ricmanjih: družina Kuret, Pulje ob smrti očeta Silvestra 10.000; družina Fajdiga, Pulje namesto ovetja na grob tete Frančiške Švara 5.000; Terezija Skrlavaj, Opčine 13.000 lir.

Za Baragov dom: družina Švara, Ricmanje ob smrti matere Frančiške 10.000; družina Berdon, Ricmanje 120 5.000 lir.

Za Marijanišče: Vilma in Viktor Kalin darujeta v spomin pok. matere Marije 20.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OBVESTILA

Kvaternica na Mirenskem Gradu. Svetišče Zalostne Matere božje na Mirenskem Gradu obhaja »KVATRNICI« v nedeljo 21. septembra. V soboto zvečer ob 20.30 je sveta maša s pridigo in procesija s svečkami; v nedeljo so sv. maše ob 7., 8., 10.; ob 11. je slovenska maša; popoldne ob 17. maša z ljudskim petjem. (Ure po ital. času!). Ob 12. bo sv. maša v italijanski.

V soboto 13. septembra ob 20. uri bo v Repniču (pri Zgoniku) ob vsakem vremenu vsakoletno praznovanje Marijinega rojstva (Mali Smaren). Na tipično kraškem dvorišču (ali v notranjosti) bo maševal letošnji novomašnik iz Slovenije. Zbor Fantje izpod Grmade bo pel posebno mašo izmenoma z našim zborom. Po maši pa še narodne pesmi, minifilmi o letošnji 30-letnici, ter srečolov.

Na Katinari bo v nedeljo 14. septembra ob 10. uri sv. maša pri kapelici Kraljice Miru.

Kojsko v Brdih. V nedeljo 14. t. m. na praznik povišanja Sv. Križa bo ob 15.30 (sončna ura) maševal v župni cerkvi prelat msgr. Andrej Simčič. Peli bodo solkanski pevci pod vodstvom prof. Avgusta Iapava.

ZAHVALA

V četrtek dne 4. septembra je Bog nenadoma poklical k sebi našo drago mamo in babico

Vido Kranjec roj. Bon

Bog povrni vsem, ki so nam stali ob strani v tej težki preizkušnji, in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti v soboto v Sempetru ob Nadiži.

Sempeter ob Nadiži, Opčine, Chicago (USA), 6. sept. 1975

Sinovi dr. Slavko, Milij z družino in Marjan

OKNO V DANAŠNJI SVET

Težave z libanonskim nadškofom odstranjene

V Libanonu živijo tudi katoličani melkitskega (sirskega) obreda, ki imajo svojega patriarha. V glavnem mestu Beirutu je nadškof Haddad, ki velja za zelo naprednega škofa. V svojih spisih je večkrat kritiziral metode v svoji Cerkvi kot zastarele, pa tudi v nauku zastopa ideje, ki »vznmirjajo«. Zato je lansko leto domača sinoda nadškofa Haddada začasno suspendirala, nakar so odločitev prepustili papežu.

Rim je v vsem potrdil sklep sinode, kar pa je v Libanonu vzbudilo val ogorčenja proti libanonski in rimski odločitvi; nadškof Haddad je namreč močno priljubljen. Po daljših prizadevanjih je prišlo do poravnave tega spora in sedaj so izgledi, da bo tudi Rim odtegnil suspensijo. Papež je dejal, da je pripravljen nadškofu Haddadu vrniti vsa duhovna opolnomočja, če nadškof Haddad »razčisti vse nespornost« in se v bodoče posvetuje pred izdajo teoloških del s teološkimi strokovnjaki.

Sadovi nemoralnega zakona

Z letošnjim januarjem je stopil v Avstriji v veljavo zakon, ki dovoljuje, da sme ženska v času prvih treh mesecev nosečnosti odpraviti zarodek. Samo na Dunaju so v tem obdobju legalno v bolnišnicah uničili 2.814 nerojenih življenj, kakor

poroča list »Präsent«. Med temi je bila vsaka šesta ženska dekle od 13 do 17 let starosti.

Potreba krščanskih načel v krščanski stranki

»Christlich demokratische Union (Krščanska demokratska zveza), ki je stranka krščansko usmerjenih Zahodnih Nemcev in trenutno v opoziciji s socialdemokrati, ki so na vladi, je dala v svoj strankin program tudi točko, ki poudarja, da se bo stranka ravnala v javnem življenju edinole po krščanskih načelih. Zato bo odstranila vse, kar bi tem načelom nasprotovalo.

Rekordni obisk

V jugoslovanskih turističnih pristaniščih se večja obisk tujih jaht in turističnih čolnov. V prvih šestih mesecih letos so jih registrirali več kot 7.000, med katerimi je bilo dosti italijanskih. Največji obisk beležijo v Rovinju, kjer so prešteli 2.115 plovil; sledijo Poreč, Umag, Pulj in Novigrad. Prirastek v primerjavi z istim obdobjem lani znaša 1.713 čolnov. V istem času se je zelo povečalo število potnikov, ki so izkoristili pomorske zveze med jugoslovansko in italijansko obalo na Jadranu ter notranje in mednarodne proge. Na šestih progah so prepeljali skupno 315.457 potnikov, torej 62.000 več kot v istem obdobju leta 1974.

Prešeren v madžarščini

Madžarska založba »Europa« v Budimpešti je junija letos izdala knjigo Prešerenovih pesmi v madžarskem prevodu. Knjiga je izšla v zbirki svetovnih pesnikov »Lyra mundi« v zelo visoki nakladi celih 14.000 izvodov.

Uvodno besedo ji je napisal predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar. Ob izidu knjige letošnjega junija je bila v Budimpešti posebna slovesnost, ki so se je udeležili zastopniki budimpeštanske »Europe« in »Pomurske založbe« iz Murske Sobote, ki že nekaj let sodelujeta na vzajemni osnovi pri izdajanju madžarskih del v Sloveniji in slovenskih na Madžarskem: kolikor prevodov v Sloveniji, toliko tudi na Madžarskem.

Sad tega sodelovanja so že mnogi prevodi, tudi sodobnih pesnitev in romanov. V madžarščini je npr. že izšla Miška Kranjca »Povest o dobrih ljudeh«, v slovenščini pa se pripravlja izdaja madžarske sodobne lirike od preloma stoletja do danes.

Ob tej priložnosti naj še spomnimo, da je pred kakim letom izšla dvojezična slovensko-italijanska izdaja Prešerenovega »Krst pri Savici« (Il Battesimo presso la Savizza) v prevodu p. Franca Hussu, člana redovne družbe klaretincev iz Rima. To izdajo so omogočile založbe Mladinska knjiga iz Ljubljane, »Lipa« iz Kopra in Založništvo tržaškega tiska.

Razen Prešerna pa si tudi lirika drugih slovenskih pesnikov uspešno utira pot v tuje jezike. Srečko Kosovel je pred tremi leti izšel v francoščini, potem pa v izdaji krožka »L'Asterisco« v Trstu še v italijanski, obakrat v prevodu zaslužne prevajalke in kulturne delavke Jolke Milič iz Sezane.

Pred nekaj meseci sta izšla tudi češki in slovaški prevod Kosovela, prvi v Pragi, drugi v Košicah.

Zgled kulturnega sožitja in širine, ki bi ga bila ravno naša dežela poklicana posnemati.